

۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حسابان (فصل ۵ ◀ درس ۲)

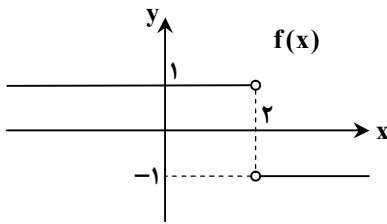
$$\left\{ \begin{array}{l} \lim_{x \rightarrow 0^-} x + \frac{|x|}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^-} x + \frac{-x}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^-} x - 1 = -1 \\ \lim_{x \rightarrow 0^+} x + \frac{|x|}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} x + \frac{x}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} x + 1 = 1 \end{array} \right. \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) + \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = -1 + 1 = 0$$

۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: کاربرد * حسابان (فصل ۵ ◀ درس ۲)

راه حل اول:

ابتدا تابع را ساده کرده و رسم می‌کنیم:

$$f(x) = \begin{cases} \frac{x-2}{2-x} = \frac{-(2-x)}{2-x} = -1 & x > 2 \\ \frac{2-x}{2-x} = 1 & x < 2 \end{cases}$$

مطابق شکل $\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = 1$ و $\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x) = -1$ ، بنابراین:

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x) - \lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = (-1) - (1) = -2$$

راه حل دوم:

برای $|x-2|$ می‌دانیم اگر $x \rightarrow 2^+$ آن‌گاه $x-2 > 0$ و $|x-2| = x-2$ و همچنین برای $x \rightarrow 2^-$ داریم $x-2 < 0$ پس $|x-2| = 2-x$. می‌توان نوشت:

$$\left\{ \begin{array}{l} \lim_{x \rightarrow 2^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{x-2}{2-x} = \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{x-2}{-(x-2)} = -1 \\ \lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{2-x}{2-x} = 1 \end{array} \right. \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 2^+} f(x) - \lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = (-1) - (1) = -2$$

۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: دانش * حسابان (فصل ۵ ◀ درس ۲)

نکته: حد تابع f در نقطه $x = a$ وجود دارد اگر و تنها اگر حد چپ و حد راست تابع f در $x = a$ موجود و با هم برابر باشند.

مطابق شکل، تابع f در نقاط با طول‌های صحیح $-1, 0, 1, 3, 4, 7, 8$ و 9 دارای حد است.

اما در نقاط دیگر با طول صحیح حد ندارد، زیرا:

تابع در همسایگی چپ $2-$ و 6 تعریف نشده؛ پس در این نقاط حد ندارد.

تابع در همسایگی راست 5 و 10 تعریف نشده؛ پس در این نقاط حد ندارد.

حد راست و چپ تابع در 2 برابر نیست؛ پس در این نقطه حد ندارد.

بنابراین گزینه ۲ پاسخ است.

۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: کاربرد * حسابان ۱ (فصل ۵ ◀ درس ۲)

نکته: اگر f در همسایگی راست a تعریف شده باشد، به شرطی در a حد راست دارد که: $\lim_{x \rightarrow a^+} f(x) = \ell$

نکته: اگر f در همسایگی چپ a تعریف شده باشد، به شرطی در a حد چپ دارد که: $\lim_{x \rightarrow a^-} f(x) = \ell$

با توجه به نمودار داریم:

تابع f در $x = 1$ حد راست دارد، ولی حد ندارد.

تابع f در $x = 2$ حد چپ و حد راست نابرابر دارد، ولی در این نقطه حد ندارد.

تابع f در $x = 3$ دارای حد ۲ است، زیرا: $\lim_{x \rightarrow 3} f(x) = 2$

تابع f در $x = 4$ حد چپ و حد راست نابرابر دارد، ولی در این نقطه حد ندارد.

تابع f در $x = 5$ حد چپ دارد، ولی حد ندارد.

بنابراین f در چهار نقطه $x = 1$ ، $x = 2$ ، $x = 4$ و $x = 5$ حد یک طرفه دارد ولی حد ندارد.

۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطه: کاربرد * حسابان ۱ (فصل ۵ ◀ درس ۱، فصل ۵ ◀ درس ۲)

نکته: اگر k و $k+1$ دو عدد صحیح متوالی باشند و $k \leq x < k+1$ ، آن گاه $[x] = k$

نکته: فرض کنیم تابع $f(x)$ در یک همسایگی a (به جز احتمالاً در خود a) تعریف شده باشد، می‌گوییم حد تابع $f(x)$ وقتی x به a نزدیک می‌شود، عدد حقیقی l است؛ هرگاه مقادیر تابع $f(x)$ را بتوان هر اندازه دلخواه به l نزدیک کرد، به شرط آنکه x (با مقادیر مخالف a از دو

طرف) به قدر کافی به a نزدیک شود. در این صورت می‌نویسیم: $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = l$

برای وجود حد در $x = 2$ باید تابع در یک همسایگی محذوف این نقطه تعریف شده باشد. بنابراین ابتدا دامنه هر یک از توابع داده شده را به دست می‌آوریم:

$$1 \text{ گزینه: } f(x) = \sqrt{4-x^2} : 4-x^2 \geq 0 \Rightarrow x^2 \leq 4 \Rightarrow -2 \leq x \leq 2 \Rightarrow D_f = [-2, 2]$$

$$2 \text{ گزینه: } f(x) = \frac{1}{\sqrt{x^2-4}} : x^2-4 > 0 \Rightarrow x^2 > 4 \Rightarrow x > 2 \text{ یا } x < -2 \Rightarrow D_f = (-\infty, -2) \cup (2, +\infty)$$

$$3 \text{ گزینه: } f(x) = \frac{1}{[x]-2} : [x]-2 \neq 0 \Rightarrow [x] \neq 2 \Rightarrow x \notin [2, 3) \Rightarrow D_f = (-\infty, 2) \cup [3, +\infty)$$

$$4 \text{ گزینه: } f(x) = \left[\frac{x}{3} \right] - 1 : D_f = \mathbb{R}$$

فقط تابع $f(x) = \left[\frac{x}{3} \right] - 1$ در یک همسایگی $x = 2$ تعریف شده است. برای این تابع داریم:

$$\begin{cases} \lim_{x \rightarrow 2^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^+} \left(\left[\frac{x}{3} \right] - 1 \right) = \left[\frac{2}{3} \right] - 1 = -1 \\ \lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^-} \left(\left[\frac{x}{3} \right] - 1 \right) = \left[\frac{2}{3} \right] - 1 = -1 \end{cases} \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 2} f(x) = -1$$

بنابراین گزینه ۴ پاسخ است.

۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * حسابان ۱ (فصل ۵ ◀ درس ۲)

راه حل اول:

$$\lim_{x \rightarrow a} [f(x)] = \left[\lim_{x \rightarrow a} f(x) \right] \quad \text{نکته ۱}$$

نکته ۲: هر چند جمله‌ای مانند $p(x) = b_n x^n + b_{n-1} x^{n-1} + \dots + b_1 x + b_0$ در هر نقطه دلخواه a حد دارد و مقدار حد با مقدار چند جمله‌ای در نقطه a برابر است.

با توجه به نکته ۲، اگر $f(x) = x^2 - 4x + 6$ ، حد تابع f در نقطه $x = -1$ برابر است با:

$$f(-1) = (-1)^2 - 4(-1) + 6 = 11$$

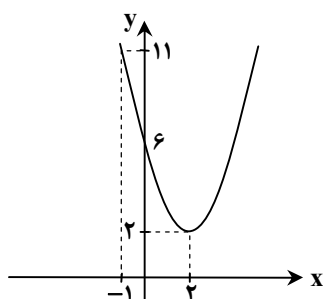
ولی با توجه به اینکه تابع f داخل جزء صحیح قرار دارد، اهمیت دارد که به‌ازای $(-1)^+$ مقدار تابع از ۱۱ بیشتر است یا کمتر؛ پس داریم:

$$\begin{cases} x \rightarrow (-1)^+ : x > -1 \Rightarrow x^2 < 1 \\ x \rightarrow (-1)^+ \Rightarrow x > -1 \Rightarrow -4x < 4 \end{cases} \Rightarrow x^2 - 4x < 5 \Rightarrow x^2 - 4x + 6 < 11$$

بنابراین حاصل $\lim_{x \rightarrow (-1)^+} [x^2 - 4x + 6] = 10$ برابر $[11^-]$ است.

راه حل دوم:

نمودار $f(x) = x^2 - 4x + 6$ به صورت مقابل می‌باشد:

مشخص است که تابع f در همسایگی راست منفی یک کمی از بازده کمتر است و جزء صحیح آن برابر ۱۰ است.

۷- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * حسابان ۱ (فصل ۵ ◀ درس ۲)

اگر $x < \pi$ آن‌گاه $\sin x > 0$ پس داریم:

$$\lim_{x \rightarrow \pi^-} \frac{\sin x}{|\sin x|} = \lim_{x \rightarrow \pi^-} \frac{\sin x}{\sin x} = 1$$

اگر $x > \pi$ آن‌گاه $\sin x < 0$ پس داریم:

$$\lim_{x \rightarrow \pi^+} \frac{\sin x}{-\sin x} = -1$$

بنابراین اختلاف حد چپ و راست تابع f برابر $2 = 1 - (-1)$ می‌باشد.

۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حسابان ۱ (فصل ۵ ◀ درس ۱، فصل ۴ ◀ درس ۲)

باید:

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^-} f(x)$$

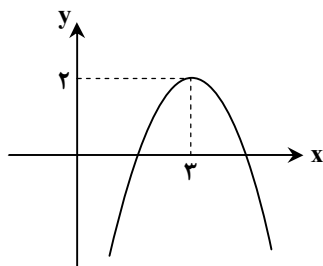
$$\begin{cases} \lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{|x-2|}{x-2} = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{-(x-2)}{x-2} = -1 \\ \lim_{x \rightarrow 2^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^+} (|x-2| + a) = \lim_{x \rightarrow 2^+} (-x + 2 + a) = -2 + 2 + a = a + 1 \end{cases} \Rightarrow a + 1 = -1 \Rightarrow a = -2$$

۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * حسابان (فصل ۵ ◀ درس ۲)

نمودار تابع $f(x) = -x^2 + 6x - 7$ به صورت روبه‌رو است. مطابق شکل مشخص است که وقتی

$$\lim_{x \rightarrow 3^-} [-x^2 + 6x - 7] = 1 \text{ پس } 2 \text{ میل می‌کند،}$$

۱۰- پاسخ: گزینه ۲

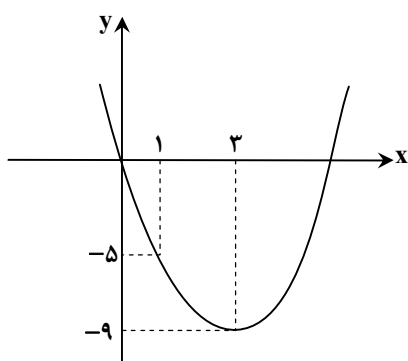
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حسابان (فصل ۵ ◀ درس ۲)

نمودار تابع $y = x^2 - 6x$ به صورت روبه‌رو است. این تابع از نقطه $(1, -5)$ می‌گذرد.

مطابق شکل در همسایگی راست ۱، مقدار تابع $y = x^2 - 6x$ ، کمی کمتر از -۵ است،

پس:

$$\lim_{x \rightarrow 1^+} [x^2 - 6x] = [(-5)^-] = -6$$

۱۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حسابان (فصل ۵ ◀ درس ۲)

$$\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = 1 + a$$

$$\Rightarrow (1+a) - (a-1) = 2 \Rightarrow 2 \neq -3$$

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = a - 1$$

$$x \rightarrow 1^-$$

یعنی هیچ مقداری برای a یافت نمی‌شود.

۱۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * حسابان (فصل ۵ ◀ درس ۲)

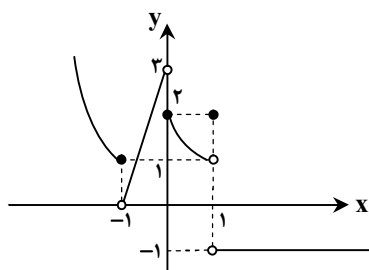
با توجه به نمودار داریم:

$$\lim_{x \rightarrow (-1)^+} f(x) = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = 1$$

بنابراین:

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) + \lim_{x \rightarrow (-1)^+} f(x) = 1 + 0 = 1$$

۱۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * حسابان ۱ (فصل ۵ ◀ درس ۲)

تک تک حدهای گزینه‌ها را به دست می‌آوریم.

$$\text{گزینه ۱: } \lim_{x \rightarrow 0^-} [1-x] : x \rightarrow 0^- \Rightarrow x < 0 \Rightarrow -x > 0 \Rightarrow -x+1 > 1 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0^-} [1-x] = 1$$

$$\text{گزینه ۲: } \lim_{x \rightarrow 1^+} [x^2] = [1^+] = 1$$

$$\text{گزینه ۳: } \lim_{x \rightarrow 1^-} [2x] : x \rightarrow 1^- \Rightarrow x < 1 \Rightarrow 2x < 2 \Rightarrow [2x] = 1 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 1^-} [2x] = 1$$

$$\text{گزینه ۴: } \lim_{x \rightarrow 2^-} \left[\frac{x}{2} \right] : x < 2 \Rightarrow \frac{x}{2} < 1 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 2^-} \left[\frac{x}{2} \right] = 0$$

بنابراین گزینه ۴ پاسخ است.

۱۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * حسابان ۱ (فصل ۵ ◀ درس ۲)

دامنه تابع f شامل هیچ همسایگی راست عدد یک نیست، زیرا اگر $1 \leq x < 2$ باشد، حاصل $[x]-1$ برابر صفر است، پس تابع f در این

محدوده تعریف نشده است. اما همسایگی راست یک، در تابع g تعریف شده است و این تابع در همسایگی راست یک، برابر صفر است، زیرا:

$$1 < x < 2 \Rightarrow [x] = 1 \Rightarrow [x]-1 = 0 \Rightarrow g(x) = 0$$

بنابراین حد تابع g در سمت راست یک، برابر صفر است.

۱۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حسابان ۱ (فصل ۵ ◀ درس ۲)

به بررسی گزینه‌ها می‌پردازیم:

گزینه ۱: دامنه تابع $y = \sqrt{3-x}$ برابر $(-\infty, 3]$ است، پس تابع در همسایگی راست ۳ تعریف نشده و در همسایگی چپ ۳ تعریف شده است، پس حد راست ندارد. *

گزینه ۲: دامنه $y = \sqrt{2-x}$ به صورت $(-\infty, 2]$ است و تابع در همسایگی راست یا چپ ۳ تعریف نشده است. پس حد راست و چپ ندارد. *

گزینه ۳: تابع $y = \frac{1}{[x]-3}$ وقتی $[x] = 3$ تعریف نشده است، پس $x \in [3, 4)$ در دامنه تابع وجود ندارد، بنابراین تابع در همسایگی راست ۳ تعریف نشده و حد راست ندارد. *

گزینه ۴: تابع $y = \frac{1}{[x]-2}$ وقتی $[x] = 2$ تعریف نشده است، پس اعضای بازه $[2, 3)$ در دامنه تابع حضور ندارند، بنابراین تابع در همسایگی چپ ۳ تعریف نشده و در همسایگی راست این عدد تعریف شده است، پس حد راست تابع در $x = 3$ وجود دارد (برابر یک است) ولی حد چپ وجود ندارد.

۱۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * حسابان ۱ (فصل ۵ ◀ درس ۲)

ابتدا حد راست و حد چپ تابع f را در $x = 0$ به دست می‌آوریم:

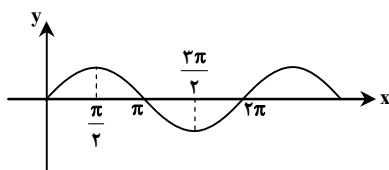
$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{[x]}{x} = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{[x]}{-x} = -\infty$$

بنابراین $-\infty \times 0 = 0$ (دقت کنید که صفر حدی نیست و مطلق است) و گزینه ۴ پاسخ است.

۱۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حسابان ۱ (فصل ۵ ◀ درس ۲)
نمودار تابع $\text{Sin} x$ به صورت روبه‌رو است:

با توجه به گزینه‌ها، تابع $[\text{Sin} x]$ در نقاط $x = \pi$ و $x = 2\pi$ حد ندارد؛ زیرا:

$$\begin{cases} \lim_{x \rightarrow \pi^+} [\text{Sin} x] = -1 \\ \lim_{x \rightarrow \pi^-} [\text{Sin} x] = 0 \end{cases} \quad \text{حد ندارد.}$$

$$\begin{cases} \lim_{x \rightarrow 2\pi^+} [\text{Sin} x] = 0 \\ \lim_{x \rightarrow 2\pi^-} [\text{Sin} x] = -1 \end{cases} \quad \text{حد ندارد.}$$

حال دو نقطه $\frac{\pi}{2}$ و $\frac{3\pi}{2}$ را بررسی می‌کنیم:

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}^+} [\text{Sin} x] = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}^-} [\text{Sin} x] = 0 \quad \text{و} \quad \left[\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}^+} \text{Sin} x \right] = \left[\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}^-} \text{Sin} x \right] = 1 \\ \lim_{x \rightarrow \frac{3\pi}{2}^+} [\text{Sin} x] = \lim_{x \rightarrow \frac{3\pi}{2}^-} [\text{Sin} x] = -1 \quad \text{و} \quad \left[\lim_{x \rightarrow \frac{3\pi}{2}^+} \text{Sin} x \right] = \left[\lim_{x \rightarrow \frac{3\pi}{2}^-} \text{Sin} x \right] = -1 \end{aligned}$$

بنابراین گزینه ۳ پاسخ است.

۱۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * حسابان ۱ (فصل ۵ ◀ درس ۲)

نکته: حد تابع f در نقطه $x = a$ وجود دارد اگر و تنها اگر حد چپ و راست تابع f در $x = a$ موجود و با هم برابر باشند.
گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

$$1 \text{ گزینه } f(x) = \frac{|x|}{x} : \begin{cases} \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{|x|}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x}{x} = 1 \\ \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{|x|}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{-x}{x} = -1 \end{cases} \Rightarrow \text{حد موجود نیست.}$$

$$2 \text{ گزینه } \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x\sqrt{x}}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \sqrt{x} = \begin{cases} \lim_{x \rightarrow 0^+} \sqrt{x} = 0 \\ \lim_{x \rightarrow 0^-} \sqrt{x} \Rightarrow \text{حد ندارد.} \end{cases}$$

$$3 \text{ گزینه } f(x) = \frac{\sqrt{x}}{x} : \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{\sqrt{x}}{x} \Rightarrow \text{حد موجود نیست.}$$

$$4 \text{ گزینه } f(x) = x^2 : \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^2}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} x = \lim_{x \rightarrow 0^-} x = 0 \Rightarrow \text{حد دارد.}$$